

Регуляторні вимоги при міжнародних та внутрішніх подорожах з домашніми улюбленцями

Здійснення туристами міжнародних подорожей з домашніми улюбленцями потребують ретельної підготовки та дотримання регуляторних вимог, які встановлюються країнами для запобігання поширенню різних хвороб і забезпечення безпеки тварин. Перед поїздкою власникам необхідно ознайомитися з правилами ввезення та вивезення тварин, вимогами щодо вакцинації, наявності мікрочіпа, ветеринарних сертифікатів і проходження карантинних процедур у разі потреби. Невиконання цих вимог може призвести до затримки на кордоні, відмови у в'їзді тварини або навіть її ізоляції. Тому відповідальна підготовка документів і дотримання міжнародних стандартів є основою безпечної та комфортної подорожі з улюбленцем.

Держпродспоживслужба України визначає некомерційне переміщення тварин (а саме собак, котів і домашніх тхорів (фреток)) як будь-яке переміщення, що не має на меті продаж чи передачу права володіння домашньою твариною, у кількості, що в сумі не перевищує 5 голів. Для цього Службою було затверджено чек-лист для подорожі з домашнім улюбленцем за кордон [1]:

- за 4 місяці – ознайомитися з вимогами країн, до якої планується подорож;
- за 4 місяці – чипувати та провакцинувати тварину проти сказу;
- за 3 місяці – здати аналіз крові тварини на визначення титру та антитіл до вірусу сказу;
- за 72 години – оформити ветеринарний паспорт за формою Ф-1 у державній ветеринарній лікарні;
- за 72 години – оформити останній документ – міжнародний ветеринарний сертифікат.

Щодо інших видів домашніх улюбленців, таких як морські свинки, декоративні кролики, шиншили, тхори, хом'ячки та інші дрібні тварини, до них не застосовуються суворі вимоги, як у випадку з собаками чи котами. Зазвичай такі улюбленці можуть подорожувати у спеціальних контейнерах, переносках або клітках, що здатні забезпечити їхню безпеку та комфорт під час поїздки, а також не створюють незручностей для інших пасажирів. Проте навіть за відсутності жорстких правил перевезення таких тварин варто заздалегідь уточнити деталі у відповідних установах або на офіційному сайті перевізника, адже окремі вимоги можуть відрізнятися залежно від типу маршруту. Крім того, рекомендується мати при собі ветеринарну довідку про стан здоров'я тварини [4].

Під час міжнародних залізничних подорожей з домашніми тваринами діють різні правила залежно від країни призначення. До Польщі, Чехії, Словаччини та Молдови дозволяється перевозити дрібних тварин у всіх поїздах без необхідності викупу місць – головне, щоб улюбленець був у переносці або іншим чином забезпечував комфорт і безпеку інших пасажирів. Для поїздок до Угорщини, Австрії та Румунії діють дещо суворіші умови: тварини зростом до 45 сантиметрів можуть подорожувати разом із власником у спеціальному контейнері-переносці, але для них обов'язково потрібно придбати окремий квиток. Якщо ж мова йде про перевезення великих собак, то вони допускаються до поїздки лише в наморднику, на жорсткому повідку та за умови викупу всіх місць у купе, щоб уникнути конфліктних ситуацій і гарантувати безпеку пасажирів [6]. Загалом у всіх країнах Європейського Союзу встановлені наступні правила для подорожування з домашніми улюбленцями [1]:

- 1) тварина має бути ідентифікованою за допомогою мікрочіпу;
- 2) тварина має бути вакцинованою від сказу;
- 3) тварина повинна мати актуальний результат тесту для визначення антитіл до збудника сказу;
- 4) тварина повинна мати дійсний сертифікат про стан здоров'я.

Для українських біженців, які виїжджають до країн ЄС зі своїми домашніми тваринами, діють спрощені правила перетину кордону: прикордонники зазвичай впускають навіть без наявності ветеринарних документів, щеплень або мікрочіпів. Власникам котів, собак і фреток достатньо заповнити відповідну декларацію чи анкету на місці, після чого ветеринарні служби допоможуть оформити необхідні документи, провести мікрочіпування та вакцинацію від сказу – часто безкоштовно. Для дрібних тварин, таких як гризуни, декоративні кролі, рептилії чи земноводні, формальні вимоги не застосовуються. У більшості країн ЄС (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Чехія, Німеччина, Литва, Латвія, Естонія, Італія, Бельгія, Данія, Нідерланди, Фінляндія, Ірландія, Норвегія, Португалія, Словенія, Швейцарія та ін.) передбачено оформлення документів та проведення щеплень уже після перетину кордону, а у разі відсутності всіх необхідних процедур власники отримують чіткі інструкції щодо легалізації тварини на місці. У більшості випадків оформлення проводиться через місцевих ветеринарів або електронні форми, контактні адреси яких надають відповідні урядові служби. Винятки становить лише Велика Британія, де правила Єврокомісії не застосовуються, і умови ввезення залишаються стандартними. Такий підхід забезпечує українцям можливість безпечно евакуювати своїх улюбленців, не відкладаючи поїздки через бюрократичні перепони [3].

Щодо подорожі з тваринами в межах України, які стали зручнішими завдяки оновленим правилам перевезення, що діють з 2024 року. Після громадського обговорення та співпраці АТ «Укрзалізниця» з міністерствами й зоозахисниками було розширено можливості для перевезення домашніх і службових тварин у поїздах. Тепер великі собаки висотою понад 45 см у холці, можуть подорожувати не лише у купейних вагонах, а й у вагонах класу «Люкс», швидкісних поїздах «Інтерсіті+» та міжнародних вагонах типу RIC за умови викупу всіх місць або блоку місць поруч. Службові собаки військових і представників Сил оборони мають право безоплатного проїзду у всіх вагонах, але повинні бути в наморднику та на повідку. Для дрібних тварин правила стали гнучкішими – вони можуть подорожувати навіть без жорстких переносок, якщо пасажир викупив усе купе,

використовуючи натомість м'які сумки чи рюкзаки-переноски з водонепроникним дном. Такі зміни покликані зробити поїздки з улюбленцями комфортнішими як для власників, так і для інших пасажирів [5].

Зоозахисники, у свою чергу, радять власникам домашніх улюбленців дотримуватися наступних правил для їх комфортного перевезення [2]:

1) обмежувати харчування перед поїздкою для уникнення нудоти та дискомфорту тварини. Краще дати невелику кількість їжі за кілька годин до виходу з дому, а під час подорожі замінити звичайну їжу на смаколики або легкі перекуси;

2) оскільки подорож може викликати стрес у тварини, заздалегідь продумати про способи заспокоєння. У ветеринарних аптеках є природні заспокійливі на основі трав, які допомагають знизити тривогу у тварини;

3) для котів, собак або інших маленьких тварин важливо мати зручну переноску, де тварина почуватиметься безпечно. Вона повинна бути достатньо просторою, щоб тварина могла лежати, повертатися та відчувати себе спокійно під час поїздки;

4) важливо взяти запас пелюшок або одноразових підстилок, що допоможе підтримувати чистоту переноски і дозволить тварині відчувати себе комфортно навіть під час тривалого переїзду;

5) тварини потребують води під час поїздки, тому обов'язково необхідно брати зручну поїлку або мисочку та достатню кількість свіжої води, що особливо важливо при тривалих переїздах або в спеку;

6) для котів обов'язкові шлейка та повідець – їх можуть попросити при перевірці документів або під час короткого вигулу. Для собак необхідно мати намордник і повідець, оскільки ці вимоги часто є обов'язковими при перетині кордонів у європейських країнах;

7) робити перерви для відпочинку, стежити за температурою у салоні транспорту та уникати надмірного шуму чи стресових ситуацій.

Таким чином, подорожі з домашніми улюбленцями потребують уважного планування, дотримання низки регуляторних і практичних вимог. Для міжнародних поїздок важливо враховувати правила ввезення та вивезення тварин, вакцинації, мікрочіпування, наявності всіх ветеринарних сертифікатів і можливого карантину, тоді як для українських біженців у ЄС передбачені спрощені процедури, що дозволяють перетинати державний кордон навіть без документів із подальшою легалізацією тварини на місці. Всередині України з 2024 року оновлені правила перевезення поїздами зробили подорожі комфортнішими як для власників, так і для тварин, з урахуванням розміру та виду улюбленця, а також наявності службових собак. Важливо також дбати про фізичний і психологічний комфорт тварин під час поїздки. Дотримання цих норм і порад забезпечить безпечну, комфортну та організовану подорож для тварин і їх власників, знижуючи ризики стресу, хвороб та конфліктних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Вимоги до некомерційного переміщення тварин: офіційний веб-сайт Держпродспоживслужби. URL: <https://dpss.gov.ua/mizhnarodne-spivrobitnictv/veterinariya-ta-bezpechnist/vimogi-do-nekomercijnogo-peremishchennya-tvarin>

2. Подорож з домашніми тваринами. Поради та вимоги зоозахисників. Karavan. URL: <https://karavan-ua.vip/blog/useful/how-to-prepare-for-traveling-with-pets/>

3. Правила для біженців з України щодо в'їзду з тваринами до країн ЄС. Вгору. URL: <https://vgoru.org/istoriyi/pravila-dlya-bizhenciv-z-ukraini-shodo-vizdu-z-tvarinami-do-krain-yes>

4. Українцям нагадали правила подорожей з домашніми улюбленцями за кордон. УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/tourism/lifehacking/pravila-vivezennya-domashnih-tvarin-za-kordon-shcho-varto-znati-v-2025-roci-13020906.html>

5. Укрзалізниця затвердила нові правила перевезення тварин у поїздах. Їх розробляли спільно з UAnimals. Зоозахисна громадська організація UAnimals. URL: <https://uanimals.org/novyny/ukrzaliznytsia-has-approved-new-rules-for-transporting-animals-on-trains/>

6. Як подорожувати з домашніми тваринами потягом у 2025 році: нові правила перевезення по Україні та за кордон. Visit Ukraine. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1772/how-to-travel-with-pets-by-train-rules-of-transportation-in-ukraine-and-abroad>